

RETSPSYKIATER: KLAG OVER DE MANGE SINDSSYGE

Retspsykiater Peter Kramp lægger ikke fingre imellem i sin kritik af, at psykisk syge sidder indespærret i landets fængsler og arresthuse. Han opfordrer personalet til at klage, hvis de ikke kan få dem overført til psykiatriske afsnit.

Af Andreas Graae

Psykisk forstyrrede personer er velkendte ansigter blandt fangerne i de danske fængsler og arresthuse. Der er misbrugerne, der er de personlighedsforstyrrede, og så er der de direkte sindssyge. Den sidste gruppe udgør ifølge en screeningsundersøgelse fra Kriminalforsorgen omkring otte procent i Vestre Fængsel.

Og det er ikke så underligt, at denne gruppe fanger ophober sig i hovedstaden. Sådan lyder det fra retspsykiater Peter Kramp, der har været sundhedsfaglig konsulent på Kriminalforsorgens screeningsrapport.

”De sindssyge har det med at søge mod storbyerne. Her er det lettere at gemme sig og leve anonymt som en særting. Så det overrasker mig egentlig ikke, at koncentrationen af psykisk syge er stor her,” siger han.

Den tætte trafik af indsatte ind og ud af Vestre Fængsel komplicerer imidlertid screeningen af indsatte for psykiske lidelser, påpeger han: ”Vestre Fængsel er som en hovedbanegård. Det vælter ind, og det vælter ud. Mange blev løsladt, før de overhovedet nåede at blive screenet, hvilket gør det svært at vurdere, hvad det reelle tal er.”

Retspsykiateren vurderer, at tallet på otte procents sindssyge er et minimumstal, da det var sygeplejerskernes indtryk, at nogle af de mest mentalt forstyrrede indsatte modsatte sig at blive screenet i undersøgelsen

JUSTITSMINISTER DROPPER SCREENING AF PSYKISK SYGE INDSATTE

Justitsminister Karen Hækkerup (S) vil ikke gennemføre en landsdækkende screening for psykiske lidelser i fængsler og arresthuse. Det fremgår af et svar til Folketingets Retsudvalg 10. marts.

Karen Hækkerup foreslog ellers selv under den tidligere regering, at indsatte i alle landets fængsler skulle screenes for sindssygdom, idet hun kaldte situationen i fængslerne for ’uværdig’.

Han mener, at det er bekymrende, at så stor en andel af fangerne er sindssyge – det vil sige, at de lider af skizofreni – når de generelt kun udgør 0,75 procent i befolkningen. De skizofrene udgør med andre ord en ti gange større andel af fangerne i fængslerne end de gør blandt den øvrige befolkning.

Hvad skal fængselspersonalet gøre for at tackle de sindssyge, som sidder i cellerne?

”Fængselspersonalet er jo ikke uddannet til at pleje og passe psykisk syge mennesker. Og de har heller ikke rammerne til det. Så hvad stiller fængselsbetjentene op, hvis en fange sidder og rokker frem og tilbage og taler med stemmerne? De kan ikke gøre noget – andet end at være venlige og spørge, om der er noget de kan gøre.”

Kan man ikke efteruddanne dem bedre til at håndtere denne gruppe?

”Jo, selvfølgelig kan man lave kurser for fængselsbetjente, hvor man forklarer, hvad psykisk sygdom er, og hvordan det viser sig – for eksempel ved, at de sindssyge hører stemmer, ser syner, føler sig forfulgt og så videre. Det ved jeg også, at Direktoratet for Kriminalforsorgen er i gang med. Det kan øge opmærksomheden på symptomer på psykisk sygdom og depression.”

Og hvad hvis de psykisk syge indsatte bliver voldsomme?

”Det er en del af fængselsbetjentenes uddannelse at håndtere voldsomme indsatte – også selvom der er tale om psykisk syge personer. På samme måde indgår det i betjentenes grunduddannelse at uddele medicin under lægens ansvar. De deler jo også anden medicin ud – for eksempel hjertemedicin og diabetesmedicin. Der adskiller psykofarmaka sig ikke nævneværdigt.”

SIDSTE UDVEJ: KLAG OVER URIMELIGHEDERNE

I den seneste udgave kunne fagbladet berette om, at det ofte er svært at få overført sindssyge indsatte i arresthusene til psykiatriske afdelinger – simpelthen fordi der er pladsmangel og lange ventelister.

Denne situation er ifølge Peter Kramp uholdbar og udtryk for et stort samfundsproblem: ”Det er et stort problem i samfund, som det enkelte arresthus ikke kan gøre noget ved. Men hvis der er en helt urimelig lang ventetid på at få overført sindssyge indsatte, kan man indberette det til direktoratet. Og det synes jeg, man skal gøre. Så må direktoratet gå videre med det til Sundhedsstyrelsen. Det lyder tungt og bureaukratisk og omstændeligt. Men der er bare ikke andre muligheder.”

HYPPIGE SYMPTOMER PÅ SINDSSYGDOM

I sin tid som retspsykiater har Peter Kramp mentalundersøgt mere end 2.000 personer med henblik på at finde ud af, om de var sindssyge i gerningsøjeblikket. Her er nogle af de hyppigste symptomer, som kan tyde på, at den indsatte er psykisk syg:

HALLUCINATIONER: Den indsatte hører stemmer og ser syner. Det er nogle af de mest klassiske symptomer på sindssygdom.

PARANOIA: Den indsatte føler sig overvåget og forfulgt. Han kan for eksempel være overbevist om, at der er sat overvågningskameraer op i hans celle, eller at fængselsbetjentene står og lurer på ham.

UOVERVINDELIGHED: Den indsatte er manisk og voldsom. Mange maniske tror, at de er uovervindelige. Det kan føre til voldsom uro, magtanvendelser og flugtforsøg.

DEPRESSION: Den indsatte er ked af det og i nogle tilfælde selvmordstruet. Symptomerne kan være individuelle og vanskelige at vurdere.

